

san duurunan - nimòrò 56
òkutòburu kalo - san 1976

bp 24
bamakò
mali

dòròmè 4 - ccp : 0155

kibaru

a bè bò kalo o kalo, faso ka kibarudiso ka yamaruya kònò

yèrèdòn

an ka m̀d̀g̀k̀d̀r̀b̀aw ko : jid̀n, sod̀n, yèrèd̀n nyòg̀n t̀. i yèrè d̀n, n'̀terik̀, bawo an bè tile min na bi, yèrèd̀n de ka fisa.

yèrèd̀n k̀d̀r̀t̀ t̀ kulusi nyuman don ye. yèrèd̀n k̀d̀r̀t̀ t̀ d̀l̀k̀i nyuman don ye. a k̀d̀r̀t̀ t̀ ko i ye lak̀li k̀ fo ka sèbèn caman s̀r̀d̀. a k̀d̀r̀t̀ yèrè t̀ ko i ye ko ka nyi.

i sintin d̀n, i b̀k̀olo d̀n, i k̀ cogo d̀n, i ka k̀t̀aw d̀n, i ka taa-si i yèrè kun na, kakana sira w labèn i yèrè n'̀i k̀d̀w ye, o de t̀g̀g̀ ye : yèrèd̀n.

yèrèd̀n f̀d̀l̀d̀ f̀d̀l̀d̀ ye mun ye ? k'̀i siya d̀n, k'̀a k̀waleẁk̀. anw dan-be, anw ka yèrèd̀n sintin bè an ka kanw kalanni la, ani u yiriwali.

o k̀d̀s̀n, yèrèd̀nbaliw minw ka baara t̀ d̀ wèrè ye, fo o kanw lagosili, k'̀u k̀d̀ f̀ f̀n ye, k'̀a tugu kan wèrèw la, ne ko : aw m'̀a d̀n k'̀a f̀, o kanw juj̀nna an ta in cogo la wa ? aw m'̀a d̀n k'̀a f̀, ko o jamanadenw cèsirila k'̀u ka kanw yiriwa ? aw m'̀a d̀n k'̀a f̀, ko lafiya t̀ jamanaw ye, minw sinsinen bè wali kanw kan ?

n'balimaw, an ka jè, i ko k̀d̀n kulu, k'an fangaw k̀ kelen ye, walasa an ka jamana ka b̀d̀ wali kan f̀ j̀nya la, i n'̀a f̀, a y'̀a ka politigi sira h̀r̀nya s̀r̀d̀ cogo min na.

sunguruni yèrèd̀nbali, ani kamalenni yèrèd̀nbali, aw k'̀a d̀n, don d̀ bè na, soso na sama ta, ka yèlèn n'̀a ye finyè ju san f̀, k'̀a dun, k'̀a ban pewu.

seyidu ture

balikukalan : magonyè kalan

nin ye wale kura d̀ ye mali k̀d̀n : sètanburu kalo tile 22 don, ni o ye faso ka h̀r̀nya sanyèlèma seli don ye, nosonbugu dugu k̀d̀n, selik̀ yòr̀ la, fura k̀su d̀ra m̀g̀ 19 ma. o m̀g̀w ye balikukalandenw de ye. u ye d̀k̀t̀d̀r̀ya k̀ cogo kalan bamanankan na. o kalan k̀ra san

1976, k'̀a ta awirili kalo tile 14 la, fo a tile 26 don.

fura d̀i kun u ma ? u ka kan ka u badenw ni u balimaw dèmè ni furak̀li ye, ka bana cunnenw ani bana karabalenw furak̀ jona, yanni ka d̀k̀t̀d̀r̀ mas̀d̀.

(a t̀ bè nyè 4 la)

nyògònfaamuya

ka barika don an ka farafinna furak̀li cogo k̀d̀w la, ka nyògònfaamuya sigi an ka furak̀lilaw ni d̀k̀t̀d̀r̀w c̀, olu de k̀ra sababu ye, ni bamak̀ mara nyèm̀g̀, g̀wèrinèri sori iburahima sila ani d̀k̀t̀d̀r̀ kumare ye taama k̀ fanà, masigi ani joyila ar̀ndisimanw k̀d̀n, k'an balimaw d̀nkotigiw kumanyòg̀nya.

u ka kumaw k̀d̀n na, a jirala ka f̀ ko mali, kabini lawale la, donso farinw ka jamana tun don, kèlè warabaw ka jamana tun don, wa d̀nkotigiw sabafilenw ka jamana

tun don. o mankutu nyumanw de tun bè m̀g̀ wuli fo jamana wèrèw, i n'̀a f̀, senegali, walima kondowari, ka na u furak̀ mali k̀d̀n, ni o d̀w bè sen na hali bi. nka, an ka o donw d̀nnikèlabaw caman n'̀u ka gundow taara kiyama.

bi, an ka jamana nyèm̀g̀w ye a laj è, k'̀a d̀n ko tubabufuraw d̀r̀n t̀ se ka m̀g̀ kènèya. o k̀d̀s̀n, u ye yamaruya d̀ an ka furak̀law ma, u ka u yèrè ko f̀, u ka ye kulu d̀ k̀d̀n, kulu min, ni yamaruya dilen bè o ma, walasa u ka baara nafa

(a t̀ bè nyè 4 la)

jamana kodòn gogoro bè jòn bolo ?

kibaru kalanbaga caman bè an ba-
limakè kalilu tera dòn, bawo a'ko
fòra kibaru nimòrò 33 kònò, a foto
yèrè ka bò o nimòrò kelen kònò, a
nyè 2 la.

kalilu tera ye san caman kè tuba-
bukalan na, hali bi, a bè o kalan
de la, ka taa a fè, mali lakòlisoba
la, min filè nin ye bamakè ba da la.

nka, k'i to o tubabukalan na, ka-
lilu tera y'i miiri, ko n'i sera ka ja-
mana ka kow dòn wali kan na cogo
o cogo, a gundo caman bè yen nò,
o bè to kò, a timiya caman bè yen,
o bè tunun. bawo, jamana yèrè den
ye jamana faamuya jira cogo min
na, o de ye faamuya kisè ye : nyin
ta fò cogo wo. jugu ta wo, i yèrè
y'a fò cogo min na, o de nyògòn tè.

maana bè mògò kalan
k'i nyènjè.

a' ye

jeli baba

lamèn

tarata su o tarata su
arajo mali la.

o la sa, kalilu tera y'a kòlòsi ko
dòw kèlen bè ka mògò dòw bò faa-
mubagaw jate la, u ka tubabukan-
mènbaliya dama kama, k'a sòrò,
jamana in kodòn gogoro bè olu de
bolo. o dun bè taa wolo min na, o
ye kolonso de ye. bawo, ni mògò
min nyinèna i jujòn kò, i laban ko
b'i kòndnagan.

nin hakili de la, kalilu tera sera
jeli baba sisòkò ma, jeli baba min
ko fò kun tè mògò si ye, bawo an
bèe b'a ka kuma lamèn tarata su o
tarata su arajomali la. kalilu tera
y'a nyini a fè, a ka maana kelen
fò, o ka sèbèn bamanankan kalan-
bagaw ye. jeli baba ye "daa ka
kòrè kèlè" labèn, k'o fò a ye.

o tuma, an ka jeli faama lamèn.

bamanankan in ka gèlèn
bamanankan
segu bamanankan in ka gèlèn
bèe t'o si dòn

jeli baba ka maana:

daa ka kòrè kèlè

1. segu daa ka fanga

nyininka daa nyininka,
datu jara den nyininka,
segu daa yo, daa mònsòn.

tinyètigiba dantè ni jeli gurudí tun bè nin yòrò in fò
faama ye seekòrò,
a nònkònmasalen bè kalakaba kan, jònkè cè wòrò
b'a dígi.

k'a ta segu la, ka t'a bila kurusa banan na,
daa ni fanga tè dancè cii.
k'a ta segu la, ka t'a bila tunbutu misiriba la,
daa ni fanga tè dancè cii.
k'a ta segu la, ka t'a bila tengerèla woro tu la,
daa ni fanga tè dancè cii.
k'a ta segu la, ka t'a bila sahelikungo la,
daa ni fanga tè dancè cii.
nin bèe lajèlen tun ye faama ta ye.

kolon tè maa min fè,
o tè ji kòrònin min segu,
segu daa yo, daa mònsòn.

tinyètigiba dantè ni jeli gurudí tun bè nin yòrò in fò
faama ye bulonba kònò,
u bè ka bulon cèmancè sen, k'a kè dingèba ye.
kamalen bè don finyèn min kònò k'i sigi,
o donnen bè dingèba kònò, fo k'a ni dugukolo kun
kènyè.

a tè keleku, janko a kònò fèn ka bòn.
ji saba bè nyògòn sòrò a kònò,
sanyò dama kèlen dólò ji ye,
o b'i yèrè sòrò a kònò.
keninge kisè dama kèlen dólò ji ye,
o b'i yèrè sòrò a kònò.
dí ndonò dama kèlen dólò ji ye,
o b'i yèrè sòrò a kònò.
an ko nin minfèn in ma : korokoro kunba.

minfèn ani kònfèn,
kèlè kòrò sa, ani kura dabò,
jatigi ci sa, ani dunan coolo.

sanyò kisè dama bè kè dólò jì ye cogo dí ?
 u bè sanyò kisè, ka dèbènbaw da, k'a fènsè a kan.
 n'u ye sanyò yèrèkè a kan,
 u bè jì suma kè, k'a sòn sògòma ni wula.
 sanyò bè falen, fo a kun bè bò,
 u b'o n'o falenden susu, k'a mugu bò,
 ka laban k'o tobi, k'o mò,
 u b'o sèenè, k'o kè finyènba kònò.
 keninge fana, u b'o kè o cogo la,
 k'o sèenè, k'o fara a kan.
 u bè dí fana ko, k'a nyaga bisi, k'a bò a la,
 k'o sèenè nin fila kan.

u bè taa nyamanba fu bò kungo kolon kònò,
 k'a fara gèlèn, k'a bò a kan,
 k'a tò dèfè nyògòn na,
 k'a bila nyègèn kònò, kalo kelen tile muga ni tan.
 u b'i ko a kan,
 u bè sugunè kè a kan.
 fu bè toli, fo k'a fin.
 u bè nyamanba in bò nyègèn bògò la,
 k'a yuguyugu ka bògò kurubaw bò a la,
 k'a tò meleke nyògòn na, k'o bila dólò finyèn kònò.

misi kannajuru kòròw bè bila a la,
 gesedannaw ka niiri kòròw bè bila a la,
 an bè shè kòrò duuru minè, k'u kan tònòmi,
 k'u kunkolo bòn, ka bò a la k'o fili,
 k'a tò si bò k'a jè, k'o bila dólò finyèn kònò.
 u b'o datugu tile segin.
 tile segin in kònò, nyamanba funteni
 bè shè kòrò duuru in tobi, k'u mò,
 fo bu ni kolow bè nyògòn bila.
 an b'o de sèenè konyuman,
 ka n'o kè finyèn kònò.
 an ko o ma segu : korokoro kamba.

daa ka jònkè mandi tògò ye ko dònko.
 dólò filennin jè b'a bolo.
 è dólò soli, k'a dí jama ma, kelen kelen.
 o b'u min k'a bò minèn kònò.
 cèkòròba ni denmisèn b'u min, u sigilen bè wòsi bulon
 k
 an tè mògò la,
 misèn ni cèkòròba, an bèe kan bè nyògòn ma :
 tonyògònkè.

kolon tè maa min fè,
 o tè jì kòrònin min segu.
 maa tè maa min fè,
 o tè taa tilen yòrò la segu.

tinyètigiba dantè ni jeli gun ni tun bè nin yòrò in fò
 faama ye.
 mògò kan tigè muruba dalen bè a kèrè fè.
 mògò kun ci sèmè kurun dalen bè a kèrè fè,
 jelenin kala dalen bè o kan,

npanmuru jan dalen bè o kan.
 a ka sarada danbè muru finman dalen bè k'i nun turu o la.
 daa ye ka yefegèkè mògò tan ni fila don dugu jukòrò,
 to b'u sòrò yen,
 jì suma b'u sòrò yen,
 hali siramugu b'u sòrò yen.
 daa sigilen nisòn mana diya bulon kònò,
 a bè fo k'i sen ci olu da la d'ingè kònò,
 u cè tan ni fila bè kulo dugu-jukòrò : wele ke ke.
 jama b'i kan to : è, ba wuli masa,
 bamananden tòw kannajòlòkò,
 jìtigi daa,
 fangatigi daa,
 mugutigi daa,
 kolontigi daa,
 suw y'an kaana dugu jukòrò sa wa ?
 a ko : wa, jama, nin tè suw mankan ye o,
 nin min ye ne ka nyènamaninw mankan ye o.

tònjònw ka kuntigi b'i da biri duguma ka kulo, dewu :
 è, jeliw, a' ye faga fèn ddoni fò n'ye,
 n'b'a fè ka n'dòn faama ye.
 jeliw bè nkòni sen yèlèma, k'a kè tònjònw jamukan ye :

caakuru ni caase,
 foroko fila ni npalan,
 kusuba ni tabèlè,
 n'cè ni n'cè yèrè,
 jè ko nyuman ni fara ko jugu,
 ka si wolo kan, ka sabara juru bò a la,
 ka to dun kunan na, k'o feere,
 ka yèlèn so kan, ka di bara sig'i kun,
 ka taa sira fè, ka segin nanyan fè,
 sabara sen kelen ani weeta dunun,
 ntènèn suko ni kanibi,
 sonsolima soli,
 marakasa maki naki,
 è maanu walasi,
 jaa, ni kònò juguw ma fa,
 nyè juguw tè sunaa.
 n'telekunman don,
 nka n'ma nanyaki ban dè.

ni yòrò in bè fò tònjònkè ye,
 a bè dòn kè, fo k'a sègèn.

segu naani ani maraka dugu kòndòntò,
 si do ani balansan do,
 balansan baa naani,
 ani balansan kè mè naani,
 ani balansan binaani,
 ni balansan kòkurunin kelen,
 du jlen bèe t'o yòrò dòn,
 ja o dunan.

(a tò bè bò kibaru nataw kònò)

balikukalan : magonyè kalan

fura kèsu ninw dira aròndisiman kùntigi fè. fura dí tuma, a ye laadi-likan dí balikukalandenw ma. a ko : balikukalandenw, nin ye koba de ye. nin doni min dilen filè aw ma nin ye, aw ka da a la, k'a fò ko ala ni kalan sababu de ye o kè. o tuma, aw ka a dòn ko foyi tè kalan bò. a' ye dò fara aw ka cèsiri kan, ka kalan kè aw hamina ko ye.

fura minw filè nin ye, aw ka kalan sababu de y'a to, aw bè u kè cogo

dòn. aw ka nin dònni bèna kè sababu ye, ka aw ka dugu ni aw ka jamaana nafa.

n'bè min fò aw ye, k'a da o kan, o ye bée kun kan kuma ye : cè, muso, denmisèn, mògòkòròba, bée ka i cèsiri ka kalan kè, walasa an faso sòrò bè yiriwa, k'an bò nògò ia.

o kò fè, balikukalandenw y'u kan dí, k'a fò ko u na u se ko damajira bée kè, yaasa u na se ka u ka baara kè a nyè ma. burema koyita

fulakanmènnaw ka yòrò:

kaye faa janngen, jannde wele

kettine kedè ko jannde wadi nyo-sonbugu. 22 setaanburu hitaande duubi 1976 nde, kumandan arondisema o hokki safaare dogotoro en. hokkabe bee yo jannguibe bamarankoo-re. ko dún woni sabaabu on gollè ? wala ko saabi dún so wana ndokkabe be nde wonno yiyaama won dō faamu mabbe yotti e ann-

dal, tawama dún ana sabonoo-be holeede e hokkeede golle. be jannginaama iwde 14 lewru yaade 26 awirili no neddò sawirite so barmi, ma so nyaw juhii dún. nde be ndokketee nde, nane ko kumandan o haali so hebi hokkude be. o wii :

banndiraabe. hannde mi dō seyori gedè kurde.

go'o fu hannde yo yiitu mawuri julde ndimaaku men. didi, hannde woni go'o e ley mali dō jannguibe haala mun en hokkeede safaare fa sawra hono no dogotoro ni. anndon wiide dún yo bure ngonde e anndal watta dún. so non. fi worri ; mi dō gansiroo on ndarde anndal. so neddò janngi kulle kurde hantata

onon ndokkabe safaareji bée...

tinne noone fu no mbawru dón yalla o dón njottina hoolaare nde ndokkedón nde. yalla nafa men en fu ana yalta e majjun yo alla faabo, amin.

nyògònfaamuya

ka se amanadenw bée ma. furakèlilaw minw mana ye nin kuluba in kòndò, olu ta ye halalatigè-ye, bawo olu ni an ka dökòtòrò yamaru-yalenw b'u tège dí nyògòn ma, k'a baara kè jamanadenw bée sago la, n'a ma kè ni sigasiga ye, n'a ma kè ni dogoli ye, n'a ma kè ni kunko ye.

o wale in kòsòn, hali ni banabagato min kèra safèn ye furakèlila dō bolo, a bè jate, i n'a fò, a sara dökòtòròso kòndò, n'a y'a sòrò, o tigi ka furakèli sèbèn b'a bolo.

an dalen b'a la, ni mali furakèlilaw ni dökòtòròso baarakèlaw y'u tège dí nyògòn ma tònba kelen kòndò, ka baaraba kelen kun minè, banaw na dögòya an ka jamaana kòndò, jamanadenw na lafiya, hère ni kènèya na sabati an bée ye.

seyidu ture

ka bò kinparana

an ka mara kùntigi, ni o ye kumandan alimami jawara ye, a ko a bè weleli lase a ka mara jama bée ma, k'a jira ko misi sonyèni bè ka caya a ka mara kòndò, ni o ye kinparana ye.

a ko a bè cè ni muso, denmisèn ni mògòkòròba bée laadnniya, k'a fò ko : k'a ta kabini bataki in bè kalan aw fè don min na, aw bée k'a cèsiri ka wuli, ka jò ka kòlòsili kè. ni aw ye misitigi fèn o fèn ye, a kèra dunnan ye wo, a kèra dugulen dō ye wo, aw k'a jija ka aw ka dugutigi laadnniya a kibaru la, walasa dugutigi k'anyininka : ni sèbèn b'a bolo, a bè se ka a bila ka tèmèn. ni sèbèn dun yèrè fana t'a bolo, o dugutigi masina ka kan ka na a kofò kubeda kùntigi ye jona. nka, sani a ka na a kofò, a bè i jan to a tigi ni misiw la, ka mògòw bila, k'a kòlòsi.

o mana kè, a na kè sababu ye, ka se ka mògòw ka sènèkèntura sonyèni dabila mara in kòndò.

cantigi danbele